

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Volilni shod v Šmarjeti.

Da se naše priprosto ljudstvo vedno bolj zanimlje za javno življenje in se v obilnem številu udležuje shodov, na katerih se razpravljajo narodno gospodarska, politična in narodna vprašanja, to je zopet pokazal volilski shod minolo nedeljo v prijazni Šmarjeti.

Zbralo se je gotovo do 400 poslušalcev, ki so pazljivo sledili dve uri trajajočemu poročilu deželnega poslanca g. dr. Ig. Žitnika, ter mestoma izražali svoje razne želje. Govornik najprvo naglaša, da si kot poslanec šteje v resno dolžnost, biti z volivci v ožji dotiki, poročati sploh o delovanju dež. zbora osobito v gospodarskem oziru ter seznaniti se s potrebami in željami prebivalstva v posameznih krajih. Nato navaja in pojasnjuje poglobitve točke deželnih dohodkov in stroškov, kajti mnogo jih je tudi takozvanih omikancev, ki pa ne poznajo poglobitve različnih deželnih potreb, za katere treba deželi šteti razmerno znatne svote, kakor so v prvi vrsti stroški za bolnike in blazne, za pouk in dobrodelne namene, občila in vodne zgradbe. In vsi ti redni stroški rastejo od leta do leta. Tako se za tekoče leto samo redni stroški za

dobrodelne namene proračunavajo na 227.560 gld. to je skoraj 25% vseh rednih deželnih prihodkov.

Isto tako rastejo stroški za občila, ki za tekoče leto znašajo nad 114.000. Posebno pa so se pomnožili stroški za vodne zgradbe, uravnava hudournikov in osuševanje zemljišč. V tem oziru se je prejšnje čase mnogo zamudilo, oziroma opustilo s strani države in dežele. Odkar pa država in dežela podpirata take zgradbe, množe se prošnje od dne do dne tako, da kranjska dežela z rednimi svojimi prihodki edino le iz davkov niti v 50 letih ne bode mogla izvršiti svojih obljub, ako si na drug način ne priskrbi denarja v te namene,

Deželni zbori namreč dovoljujejo 10 do 30 odstotkov deželnega prispevka k skupnim stroškom. Do tekočega leta znašajo zagotovljeni, a ne še izplačani deželni prispevki ogromno svoto 1,768.400 gld., in sicer za uravnava rek 921.400, za uravnava hudournikov 90.000, za zboljšanje in osuševanje zemljišč 245.000 in za dobavo vode 512.000 gld. V kratkih letih je deželi nemogoče vse to izvršiti, a mnogi prosilci postajajo silni, ker hočejo priti prvi na vrsto. Zato se mora deželni zbor ozirati v prvi vrsti na nujno potrebo

PODLISTEK.

Kako se je spreobrnul v Rimu „veliki mojster“ prostožidarstva S. A. Zola.

(Iz „Reichspošte“ povzel J. P.)

Veliko začudenje je vzbudilo po širnem svetu očitno spreobrnjenje prostožidarja S. A. Zole, ki se je odpovedal 18. aprila tega leta skrivnej družbi prostožidarjev vpricho Sallue, monsignorja in asesorja sv. oficija v Rimu.

Zola je bil porojen blizu Turina v Montebello. Bil je veliki mojster, veliki hierofant in veliki poveljnik egiptovskega prostožidarstva, katerega je sam ustanovil. Slovel je daleč okrog ter bil odlikovan od različnih prostožidarskih lož. Nedavno se je povrnil v naročje katoliške cerkve. Ta poyrnitev je vzbudila splošno veselje med vsemi katoliki, nasprotno pa velikansko jezo med prosto-

židarji. To čudovito spreobrnjenje moramo pripisovati jedino le moči in ljubezni Matere Božje.

Stvar se je vršila takole. Zola se povrne na Laško iz Egipta, kjer je dalj časa opravljal visoko službo pri kedivu. Blizu Rima kupi si palačo poleg cerkve „Mati božje ljubezni“ (Madonna del divino amore). Tu biva pet let ter večkrat obiše cerkev, toda le s tem namenom, da zasmehuje vernike.

Nekega dne pade Zola tako nesrečno, da si zlomi nogo na treh mestih. Šestdeset dnij mora ležati ter pozneje hoditi ob bergljah. Neko noč ima sledeče sanje. Zdi se mu, da stoji v Marijini cerkvi. Vsi oltarji so oropani in cerkev prazna. Na cerkvenem pragu se mu prikaže čudovito lepa gospa z otrokom v naročju ter ga takole navori: „Tudi ti si vstopil v cerkev! Vidim, da slabo hodiš in da si pohabljen; toda glej, vrzi berglje proč in ozdravel boš popolnoma!“

in revšino dotičnih prosilcev, a drugi morajo čakati, da pridejo na vrsto, sicer bi se deželne priklade morale nerazmerno zvišati in mnogokje bi ljudem preskrbeli potrebno vodo, a vzel jim vsakdanji kruh.

Dalje govornik obširneje navaja, koliko deleža po skromnih močeh stori za povzdigo kmetijstva in vinarstva. Ako ljudje dobro porabijo te deželne in državne podpore in se sami poprimejo umnejšega gospodarstva, denar gotovo ne bode zavržen, ker bode svoj čas donášal gotove obresti. Le škoda, da so mnogi malomarni in čakajo, kakor pravimo, da jim voda teče v grlo.

Pri poročilu o delovanju dež. zbora govornik konečno pojasni, zakaj in kako so se letos zvišale priklade na direktne davke, naklada na žganje in pivo, ter omenja važnejših sklepov dež. zbora, kot glede deželne zavarovalnice proti požaru, toči in živinskim boleznim, kmetiških zadrug, lovskega zakona, agrarskih operacij itd.

Splošen je glas: Pomagajte našemu kmetu, kajti on propada od dne do dne pod težo raznih davkov in vedno rastočih dolgov. In ta glas ni prazen, ni slepilo, temveč žalostna istina, katero priznavajo in naglašajo dandanes moške malone vseh strank. Treba je le stopiti pod kmetiško streho, opazovati oratarja pri njegovem delu ter čutiti ž njim; v resnici, človeka mora boleti srce, ko vidi tega utopljenca, borečega se za svoj obstanek. Nikakor si ne prikrivam, pravi govornik, tudi nekaterih slabih strani našega prebivalstva, kakor so prepirljivost včasih za malenkostne stvari, ponekodi gizdavost v obleki, potratljivost in neka odrvenela malomarnost, toda v obče je naše prebivalstvo marljivo in delavno, muči se od jutra do mraka, in vendar propada njegovo blagostanje, peša njegova davčna moč in je na svojem po-

V tem trenutku se vzbudi Zola, pokliče svojo ženo, ki je bila Grkinja iz Kalcedonije in goreča častilka Matere božje ter jej pove sanje. Precej potem vstane, poskuša stopati in čuti, da je ozdravljen.

Od tega časa začne dvomiti Zola o prostozidarstvu, popolnoma drugače soditi o katoliški cerkvi. Pred kratkim časom je dosegla milost v njem sijajno zmago. Marsikateri prostozidar se bo smejal tej zgodbi, kar bi bil tudi Zola sam gotovo storil v prejšnjem času. Kakor hitro ozdravi, povrne se v Egipt. Mnogo zasmehovanja mora slišati od svojih prostozidarskih tovarišev, ko jim razloži čudovite sanje. Pred svojim odhodom v Egipt pa zapiše svoje sanje na pergament ter obesi potrjeno ozdravljenje v cerkvi „Matere božje ljubezni“ in popusti ravno tam svoje berglje. Prisedši iz Egipta oglasi se pri očetu Mercedariju, ki oskrbuje imenovano cerkev ter opravlja ondi

sestvu le še oskrbnik, tlačan, kateremu visi dolg kot oster meč na tanki niti nad glavo. Strah pred negotovo bodočnostjo jemlje marsikateremu pogum in pravo veselje do dela, ker vidi, da robota le za druge, ki znajo izrabljati njegove stiske in slabosti. Naš kmečki stan vzdržuje še na površji žilavost njegova, potrpežljivost in velika ljubezen do domačega kraja, do rodne zemlje, katero zapušča le v navečji sili, išoč si dela in kruha na tujem.

To bodi konec raznim lepim obljubam, katerim naš kmet le prerad veruje, na delo razni domo- in rodoljubi, dokler je še čas, kajti kmalu utegne biti prepozno! In kdo naj pomaga v prvi vrsti? To je država, oziroma državni zbor z dobrimi zakoni, ki ne bodo varovali le kapitala, ampak tudi pošteno delo. Država ima pravico zahtevati od državljanov kri in denar, a ima tudi sveto dolžnost, braniti in varovati koristi vseh stanov, v prvi vrsti pa delavskih, ki jej vstvarjajo razno blago in kapital in ki si navadno ne znajo ali ne morejo braniti svojih pravic, ki so združene s poštenim delom.

Zloben, nevaren in skrajno poguben nauk, ki ga novejši čas neke vrste ljudje trosijo mej svet, da le delo z rokami vzdržuje in pospešuje pravi napredek človeške družbe in ima pravico do plačila, a nič manj krivična je sodba, da morajo delavski stanovi le robotati kot hlapci ter prav po pasje stradati. Ne vsakemu jednako, a vsakemu svoje, to je krščansko načelo, po katerem je mogoče zjednačiti razmerje mej delom in kapitalom. Reveži, berači so bili in bodo na svetu, a da bi bili berači celi stanovi, to ni krščansko in ni vredno človeške veljave.

Priznati moramo, da je naša država v zadnjih letih mnogo storila v zboljšanje gmotnega stanja

sv. maše. Ta podari Zoli svetinjo, katero on vzame ter pobožno poljubi. Milost božja napravi v tem hipu prevrat v njem. Zola se resnično poboljša, prejme sv. zakramente v cerkvi sv. Andriana v Rimu, potem ko se slovesno odpove zmotam prostozidarstva.

Čudovita je previdnost božja, katera se poslužuje največjih prostozidarjev, da poizve njih hudobne in tajne namene. V to svrhu se je pela v cerkvi „Matere božje ljubezni“ slovesna zahvalnica.

V svoji odpovedi, katero nam natanko poroča časopis „Vera Roma“ pravi Zola, da je bil trideset let med prostozidarji in da prav dobro pozna vse njih namene in uredbe. Ako trdi prostozidarstvo, da se ne peča z vero in politiko, je to velika laž. Prostozidarji ne poznajo nobene čednosti; pri njih vladajo laž, hinavstvo, sovraštvo do Boga in do prave sv. vere. Njih glavni namen je odpraviti vse vere, zlasti pa katoliško.

delavskih stanov, toda to je le začetek, dela je še mnogo.

Vlada je v zadnjem času državnemu zboru predložila več zakonskih načrtov, ki pa leže v raznih odsekih. Tako se pripravlja davčna prenova. Zal, da bode sedanji državni zbor dovršil v tem oziru le polovičarsko delo. Tako hočejo zemljiški davek znižati za vso Avstrijo le za 1¹/₂ milijona. To se bode malo ali nič poznalo za posameznega zemljiškega posestnika.

Na drugi strani potrebuje primerne premembe sedanji domovinski zakon, ki kmečkim občinam nalaga velika bremena, dalje pristojbinski zakon, vprašanje o živinski soli itd. Posebno nujne potrebne so kmečke zadrugne.

Dandanes, ko se je denar združil v delniške družbe, moralo bi se delo združiti v zadrugne, ki naj bi bile v gospodarskem oziru to, kar so v političnem občine. Govornik dalje omenja volilne reforme, rentnih domov, razbremenjenja zemljišč ter priporočja Reiffeisenove posojilnice, ki so za naše razmere nujno potrebne in, kakor skušnija kaže, jako koristne. Dokler naš kmet ne dobi posojila najvišje po 4%, tako dolgo bode prekladal breme z jedne na drugo ramo.

Hranilnic in posojilnic je sicer mnogo, toda denar je predrag za našega kmeta, ako se poleg kmetije ne bavi še s kako obrtjo ali trgovino, kajti zemljišče mu donaja povprek komaj 3% čistega dobička. In če pride nesreča: toča, povodenj, mraz, trtna uš itd., ne preostaja mu nič, a troške le ima in tako leze v dolgove. Mnogokrat se zgodi, da mora ta ali oni plačati davke, dasi mu je uima poprava ves pridelek, to pa, ker se poškodovanci o pravem času ali celo ne oglašijo za odpis davkov po zakonu iz leta 1888. V tem oziru so včasih tudi županje ali nevedni ali malomarni, ker ne naznanijo dotičnemu oblastvu

„Popolnoma prepričan“, tako govori Zola v svoji odpovedbi, „da sem blodil trideset let v zmoti in mnogo ljudij spravil v to hudobno družbo, obžalujem to svoje početje iz celega srca. Razsvetljen od Boga spoznam krivice, ki sem jih prizadel mnogim. Radi tega zapuščam prostozidarstvo in se mu odpovem za vselej. Prosim Boga, da mi odpusti radi pohujšanja, ki sem ga dajal toliko časa. Prosim odpuščenja slavno-vladajočega sv. očeta Leona XIII. in vsakega družega, katerega sem morebiti pohujšal.

Rim, 18. aprila 1896.

S. A. Zola.

To čudovito spreobrnjenje je gotovo sijajna zmaga za našo jedino pravo katoliško cerkev, nasproti pa velik udarec za vse prostozidarstvo. — Res je čudovita božja previdnost.

nesreče. Isto velja glede zakona iz l. 1885, ki se tiče odpisa davkov od vinogradov, opustošenih po trtni uši, in naredbe iz l. 1890 glede hišno-najemninskega davka. To priča, da je nevednost najdražja stvar na svetu!

Konečno še nekaj! Mnogokrat, se sliši, češ, da se duhovniki vtikajo v politiko, ker hočejo vladati v javnem življenju, in liberalni časniki straše s „klerikalizmom“. A na to strašilo se danes že vrabci usedajo, kajti duhovniki ne iščejo nadvlade, ker vladati morajo le prava načela; če pa liberalci imenujejo „klerikalizem“ obnovenje in poživljenje človeške družbe po krščanskih načelih, potem smo in ostanemo „klerikalci“, držoč se starega slovenskega gesla: Vse za vero, dom, cesarja! (Zivahno odobravanje!)

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Dunajskim županom je bil izvoljen Strobach, mož do cela Luegerjevega mišljenja. Prvi podžupan je dr. Lueger, drugi podžupan pa Neumayr. S tem so odpravljene židovski liberalci od dunajskega mestnega gospodarstva. Čeprav Lueger sedaj ni prejel potrdila za pravega župana, vendar ni dvoma, da prej ali slej, ko se duhovi nekoliko umiré in se razmere izpremené, postane Lueger sam župan dunajski. Med židi in drugimi liberalci je seveda zaradi tega velika nevolja, ker čutijo, da je njih moč potrta. Zlasti jih bode, da je Lueger od vladarja samega prejel obljubo, da le za sedaj ne more biti potrjen, da bo torej pozneje. Seveda poslej židje in njih krščeni zavezniki ne bodo več mogli tako delati in gospodariti, kakor so doslej.

Državni zbor bo še pred binkoštnimi prazniki dognal zakon o eksekucijskem redu, o pregledu zemljiškega katastra in o odpisu davka zaradi uim.

Na Ogerskem so 2. t. m. slovesno otvorili razstavo v tisočletni spomin, odkar se je mažarski narod tod naselil. Pri otvoritvi je bil sam cesar s cesarico in več avstrijskih nadvojvod. Slavnosti se udeležujejo skoro izključno le Mažarji, ker Slovani in Rumuni nočejo o razstavi nič slišati. To pa ni čudno, ker Mažarji sploh nočejo ničesar vedeti, da še kak drug narod na Ogerskem živi razven mažarski, in bi radi vse druge narodnosti v žlici vode vtopili. Pred 25. leti je dejal Koloman Tisa očitno v državnem zboru: „Na Ogerskem stanuje le en narod in ta je mažarski. Ako to Rumunom ni všeč, naj se izselijo!“ Sedaj pa je prišlo že tako daleč, da bi jim kmalu tudi izselitve več ne dovolili, temveč hočejo nje in Slovake siloma pomažariti. Mažarji so ob tej tisočletnici pokazali svojo veliko nehvaležnost do kato-

liške cerkve, kateri se imajo prav za prav zahvaliti za vse, kar so in kar imajo. Po njej so dobili vso svojo omiko; katoliška vera je iz surovih divjakov naredila omikane ljudi. Vse velike ustanove v njih kraljestvu so več ali manj sad katoliškega mišljenja in navdušenja. A sedaj ob tisočletnici se v njih šopiri samo brezboštvo. Vkljub vsem velikanskim naporom, da bi bila tisočletnica čim najslovesnejša, moramo reči, da je slovesnost ta prav žalostna, žalostna najbolj za mažarski narod sam!

Socijalni demokrati so skušali po vsem svetu, kjer jih je kaj, štrajkati dné 1. maja, ker ta dan je njih jedini praznik. A letos se je pokazalo, da socijalna demokracija le še ne more uspevati, ker marsikje n. pr. v Belgiji, kjer je še lani zelo veliko delavcev ta dan štrajkalo, dalo se jih je letos prav malo k temu zapeljati. Menda uvidevajo, da je štrajk le njim v škodo in socijalno-demokratični vodje le sami zapeljivci in hujskači. Na Dunaju je ta dan prišlo do krvavih bojov v praterju, ker socijalisti so napadli neko hišo in hoteli vse pokončati v nji.

Kaj je novega po širokem svetu?

Lahi, kakor se kaže, se še ne bodo spame-tovali. Čeprav so že milijone lir po neumnem zabili v Afriko, čeprav so že tisoči njih vojakov padli kot žrtve na vročih tleh abesinskih, vendar pošiljajo še vedno nove trume tje doli — v ne-nasitljivo žrelo. Uspeha pa gotovo ne bo nobenega.

Perzijskega šaha, ki je hotel ravno te dni obhajati 50letnico svojega vladanja, je dné 1. maja ustrelil neki človek v mošeji. Šah je bil na mestu mrtev. Zaradi te smrti so nastali nekateri nemiri, a so že končani, ker je takoj nastopil nov šah. Turški sultan niti ne pusti, da bi turški časniki o tem umoru kaj pisali, ker se boji, da bi se njemu utegnulo kaj jednakega zgoditi.

Med južno ameriškima državicama **Argentinija** in **Chile** bi bilo skoro prišlo do resnega prepira. A po posredovanju papeževem sta se mirno pobotali in papeža za posredovanje zahvalili. Tako je papež res „knez miru“ celo med krivoverci!

Piše se nam:

Iz Novega mesta. — Hujše kakor na Dunaju — je v Novem mestu. Pol leta bode vže, kar je bil izvoljen nov občinski zastop, pa še vedno nimamo župana. Šla sta zoper volitev dva rekurza v Ljubljano, ali od tam je tako daleč do Novega mesta, da še ni odgovora.

Ni se čuditi, da je tukaj vse nevoljno radi takega odlašanja — to tem bolj, ker ima ravno sedaj občinski zastop prav važne naloge, ki so bile deloma vže sklenjene, ali se imajo šele obravnavati. Zidanje

mestne hiše za davkarijo bode dovršeno, ali pravega postavnega gospodarstva ni. Sejm se ima preseliti z Loke na posestvo g. Ferliča; zgoditi bi se moralo vže spomladi, ali še zdaj se ni zgodilo nič. Pa zakaj? Kjer ni postavnega mestnega zastopa, stari župan pa si na svojo roko ne upa v tej reči kaj odločiti. — Da, nekaj se je zgodilo. Gospod Ferlič je v jeseni opustil sejanje, ker se mu je reklo, da bode spomladi na prostoru gotovo sejm. Sedaj bode zahteval brezdvomno odškodnino. Sadil in sejal je pomladanske sadeže; ako pride po sklepu vendar-le tjakaj somenj, bode zahteval odškodnino. Novomeščani bodo pa plačali.

Ni li tedaj res velika potreba, če govorim, samo o tem in ne tudi še o marsičem drugim, da se mestni zastop prej ko prej konstituira? Gospodje v Ljubljani storite vendar svojo dolžnost! Recite, da je novoizvoljeni odbor veljaven — dobro, zadovoljni smo. Recite, da ni pravilno voljen; dobro, brž volimo v drugič, da se rešimo môre. Samo ne pustite, da bi dalje viseli med nebom in zemljo v veliko mestno škodo. Naj se nas vendar usmili visoka c. kr. deželna vlada. Verjamemo, da ima mnogo posla v Ljubljani; ali vendar mislimo, da smo dolenski novomeščani tudi toliko vredni, da se ozre na nas v petih mesecih! Vsi plačujemo, torej imamo pač vsi tudi pravico. Slavno c. kr. okrajno glavarstvo je pretilo z globami, ako se ne razpišejo nove volitve; sedaj pa vse spi pri višji inštanci. Ako je bila sila prej, je gotovo sedaj še večja. Torej pomagajte!

Vi pa novomeščani, ne bodite zadovoljni samo s protesti, ampak zahtevajte kot volilci brž, da se reč odloči, tako ali tako, vsaj vendar novomeško županstvo ni imenitnejše nego ono na Dunaju.

Domače vesti.

(Častnim občanom) imenovala je občina Šmihel Stopiče preč. gosp. duh. svetnika in župnika Anton Peterlina povodom 25letnega župnikovanja v Šmihelu.

(G. Viljko Schweitzer), odvetniški kandidat zapustil je v začetku tega mesca naše mestó. Obče priljubljen je bil zaradi njegovega kremenitega značaja in zaradi zgovernosti, s katero je zagovarjal svoja katoliška načela, tako da ga bomo le težko pogrešali.

(Umrli so:) 29. aprila preč. gosp. Martin Povše, dekan v Ribnici v 63. letu svoje dôbe. — 9. maja preč. gosp. Matej Kožuh, dekan in častni papežev kamornik v Stari Loki v 72. letu. — 11. t. m. č. g. Jožef Škofic, župnik v Železnikih, star šele 37 let. Rojen je bil v Mirni peči; bolehal je že dolgo časa. Naj v miru počivajo! V teku štirih tednov je zgubila ljubljanska škofija pet duhovnikov. Kaj bo, če bo smrt tako neusmiljeno žela?

(Bratje Sokoli!) Ker se prvega občnega zbora določenega na 9. t. m. ni udeležilo zadostno število društvenikov, vršil se bode drugi redni občni zbor, v torek dne 19. maja t. l. ob 7. uri zvečer v čitalničnih prostorih. — Dnevni red: 1. Poročilo tajnika, 2. Poročilo blagajnika, 3. Volitev novega odbora.

(V Ljubljani) je odstopil dosedanji liberalni župan P. Graselli, ker so ga njegovi lastni pristaši k temu prisilili. Dobil je pa namesto tega drugo mestno službo. Za župana je bil izvoljen znani g. Ivan Hribar, zastopnik banke „Slavije“, trd radikalec.

Razglas.

15. in 16. maja se bodo prodajala v gradu Volavče k istemu spadajoča zemljišča na kose pod ugodnimi pogoji, ki se lahko zvedó v notarski pisarni v Rudolfovem. Zemljišče obstoji iz njiv, travnikov in hoste, kar se vse skup nahaja.

Razglas.

15. in 16. maja se bodo prodajala v gradu
Volavce k istemu spahajoča zemljišča na
kose pod ugodnimi pogoji, ki se lahko
zvedo v notarski pisarni v Rudolfovem.
Zemljišče obstoji iz rjiv, travnikov in hoste,
kar se vse skup nabaja.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu aprilu 1896 je 98 strank vložilo 17.625 gld. 85 kr., 40 strank vzdignilo 7.035 gld. 4 kr., toraj se je več vložilo 10.590 gld. 81 kr.; 13 posojil se je izplačalo 4.690 gld., stanje vlog 248.871 gld. 88 kr.; denarni promet 53.414 gld. 58 kr.

(Občni zbor kmetijske podružnice v Novem mestu) bo v torek po binkoštih t. j. dne 26. maja t. l. in sicer ob 2. uri popoldne v kmetijski bralnici v Novem mestu. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo o delovanju podružnice. 2. Poročilo o računih. 3. Volitev novih odbornikov v pomnoženi odbor. 4. Predlogi za občni zbor v Ljubljani. 5. Volitev zastopnika podružnice za občni zbor v Ljubljani. 6. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

(Usmiljeni bratje imajo sedaj kapitelj v Gradcu, da izvolijo za tri leta nove predstojnike. Trdno upamo, da nam zopet pošljejo dosedanjega občespoštovanega in mnogozaslužnega g. P. Popotnika kot prijorja. V Novem mestu in v Kandiji je pobiral usmiljeni brat darove za bolnišnico v Kandiji. Čujemo, da so se naši ljudje, kakor po navadi tudi sedaj vrlo obnesli.

(V Novem mestu in v Kandiji) se tudi letos primeroma dosti zida. Kaže se, da bode nova železnica v kratkem vendar-le dala našemu konservativnemu mestu lepše lice. — Železnica ima mnogo več prometa, nego bi se bilo smelo pričakovati. Nadejamo se, da so se tisti motili, ki so prerokovali, da bode morala dežela za dolensko železnico plačevati. Bog daj, da bi bilo tako — ne tisti ne drugi Kranjci ne bodo hudi.

(Novomeško gasilno društvo) je obhajalo pretečeno nedeljo 25 letnico svojega obstanka. Posebno veliko doslej ni imelo posla. Daj Bog, da nas tudi dalje varuje ognja — sv. Florijan!

(V obletnico usmiljenih bratov v Kandiji) se je meseca aprila sprejelo 52 bolnikov, koncem marca ostalo jih je 32, skupaj 84. Od teh je ozdravelo 31, zboljšalo 15, neozdravljena sta zapustila bolnišnico 2, umrli so 4, in sicer; eden za limfomatozo, dva za jetiko, eden za srčno hibo. Oskrbovalnih dnuj se je nabralo meseca aprila 1004.

(Nevarno poškodoval se je dne 9. t. m. v parni žagi v Peščeniku 39letni delavec Simon Božič. Imenovani šel je pod leteči cirkular, da bi tam nekaj osnažil. Vzdignil je glavo previsoko, cirkular ga je prijel, mu zdobil veliki kos čepine in tudi ranil možgane. Obležal je nezavesten. Zapeljali so ga takoj v bolnico usmiljenih bratov, kjer mu je došla zdravniška pomoč. Upanje je da zopet okreva.

(Zlobnost.) V nedeljo 10. t. m. so zlobni fantje v Mokronogu napojili 40letnega usnjarskega pomočnika Janeza Zgaga. Popolnoma upijanjenega so izvedli iz krčme in ga popačili na spolovilih na nečloveški način. Pustili so ga čez noč ležat pri cesti kjer je imenovani izgubil veliko krvi. Županstvo občine Mokronog ga je dalo drugi dan v bolnišnico.

(Urad za posredovanje služb) še ne deluje, ker dotične prošnje še niso rešene. A zanimanje je med gospodarji in gospodinjami jako veliko, ker želijo vsi, da se razmere v tem oziru pred ko mogoče zboljšajo. Mogoče, da bomo do prihodnjic že kaj gotovega poročali o tej stvari.

(Oddaja plemenskih juncev) Pri zadnji seji glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani so se med drugimi reševale tudi prošnje za dobavo plemenskih juncev. Kakor smo pa izvedeli, se

iz celega novomeškega, krškega in čerptomeljskega okraja niti eden ni oglasil za to, če tudi je resno po teh krajih treba boljših juncev za zboljšanje živinoreje. Oglasili so se za bike zlasti gospodarji v takih krajih, kjer imajo že sedaj lepši živino, in kateri vedo tudi ceniti, kolike vrednosti je dober junec za zboljšanje plemena.

(Strela udarila) je v Koritah v Dobrnški fari dne 1. maja t. l. v eno jablano, poleg ktere je sedel komaj par sežnjev oddaljen Franc Perpar z bratom in dvema otroci. Zgodilo se mu ni nič žalega, vendar mu je grozno po ušesih zazvenelo, in menda vsled tega mu kri iz nosa pritekla.

(Na znanje!) Praznovanje godu Marije, pomočnice kristijanov, bode letos pri sv. Roku na Tolstem vrhu, fare Šent-Jernejke — prvo, to je kvartno nedeljo po binkoštih ali na praznik presv. Trojice ob 10. uri s sv. mašo in pridigo ter darovanjem za cerkvene potrebe.

(Iz Mokronoga). — Po odpovedi 28. marca t. l. voljenega župana g. Janeza Dolenshek, bil je 9. maja županom za mokronoško občino izvoljen gosp. Anton Majcen. — 10. t. m. ob štirih popoldne pa je bil občni zbor tukajšnje kmetijske podružnice; vdeležba je bila srednja. Poglavitni razgovor je bil o napravi matičnjaka in trtnice za ameriške trte v Malkovcu pri sv. Trojici; prostor kupil se je od posestnika J. Livka, katerega lega je ugodna. — Pripomogla pa nam je k temu sl. kranjska hranilnica s 1000 gld.

(Mohorjeva družba) šteje letos okoli 3000 udov več nego lani. Te velikanske številke presegajo vse naše nade.

(Novo stavbinsko društvo) „Dom delavskih stanov“ osnujejo v Ljubljani krščansko-socialni možje. Njegov namen bo, da sezida v Ljubljani in okolici delavska stanovanja, skladišča za obrtne in poljedeljske namene.

(V Strekljencu) pri Semiču je 3. t. m. povozil voznik dveletno deklico, ki je na mestu mrtva obležala.

(Posojilnica v Celju) je imela v preteklem letu 2,718.498 gld. 10 kr. denarnega prometa. Stevilo zadrušnikov se je pomnožilo za 238, in jih ima sedaj 3155. Čistega dobička je bilo 12.045 gld. 12 kr.; v skupni rezervi ostane 96.040 gld. 18 kr.

(Delavsko podporno društvo v Trstu) je v preteklem letu izplačalo bolnikom 8854 gld. 02 kr. podpore. Vsega imetja ima društvo 7143 gld. 07 kr.

(„Slovenska Matica“) bo imela v sredo 27. maja popoldne ob 5. svojo redno 106. sejo.

(Zgodbe sv. pisma) za nižje razrede ljudskih šol s 47. podobami, poslovenil Ivan Skuhala, izišle so ravnokar v četrtem popravljenem natisu. Cena lepi knjižici kakor dosedaj 26 kr.

(Dve zelo priporočila vredni molitveni knjigi.) Za obiskovanje sv. Rešnjega Telesa sta izšli nedavno dve lepi knjigi. Ena ima naslov: „Večna molitev pred Jezusom v zakramentu ljubezni“, in se dobi v Ljubljani trdo v usnje vezana 1 gld. 50 kr. Druga pa se imenuje: „Sveta ura ali obiskovanje najsvetejšega zakramenta in Marije, prečiste Device“. Dobiva se v Gorici (Nunske ulice, št. 10.) in velja samo 27 kr.

(V Radečah) se snuje gasilno društvo.

(Amerikanski Slovenci) so dobili novega misijonarja, ki je bil nedavno posvečen. Imenuje se Matija Šavs in se je naselil v Delani v provinciji Minesota.

Razne vesti.

* (Medved je raztrgal) na lovu ruskega kneza Liškina.

* (Napad na cerkev.) Pretekli teden so neznanzi zločinci v Vielički v Galiciji z dinamitom razstrelili zelo staro cerkev sv. Sebastijana. Grozen pok sredi noči je spravil vse ljudi po konci.

* (Kronanje ruskega carja) se bo vršilo tede dni v Moskvi. K tej slovesnosti so odpeljali že 24 pozlačenih voz, 121 konj; 81 dvornih voz in 115 služabnikov cesarskih hlevov. Pripeljali so tje tudi namizno opravo cesarice Katarine II., katera je silno dragocena, ker vsako teh orodij velja najmanj tisoč frankov.

* (Zagrizenost sovražstva do katoličanov) se kaže že par sto let zlasti v Švici. Katoličanom so cerkve vzeli in jih dali luteranom. Če je v kaki fari le en luteran, dobi svojo cerkev in ima svojega duhovnika. Na stotine katoličanov pa marsikje nimajo niti jednega niti družega; po več ur daleč morajo hoditi v cerkev. V nekem kraju so luterani vzeli katoličanom cerkev, čeprav je v fari le par krivovercev. Prišel je tje tudi luteranski duhovnik za tistih par duš. Vsakih 14 dni da duhovnik cerkev odpreti in zvoniti z vsemi zvonovi. Čaka potem jedno uro, bo li kdo prišel. Ker ni nikogar, jo zopet zapre. To se ponavlja tako že 17 let! Neverjetno a resnično!

* (Kaj vse denar naredi!) 15. aprila t. l. je bila v Poretii pri Bolonji na Laškem slovesna črna maša po pokojnem grofu Mattei-u, ki je zapustil revežem dva milijona lir. Ker se je raznesla novica, da vsak, ki bo pri oni črni sv. maši, dobi po jedno liro, zbralo se je iz vseh stanov toliko ljudi, da je bila cerkev prenatlačena in so nekatere težko poškodovane in celo nekaj mrtvih proč nesli.

* (Papež in menih.) Zjutraj 2. marca letošnjega leta predenj so kardinali prišli, da vošijo srečo papežu Leonu XIII., se je ta zabaval z nekaterimi gospodi. „Prišel sem vendar do 19. leta svojega višega pastirovanja“, je djal papež, „gotovo se temu nihče bolj ne čudi, nego jaz sam. Ko sem bil izvoljen, se je sploh mislilo, da ne bom dolgo vladal cerkve; sam sem mislil ravno tako. Dan moje izvolitve je prišel neki prelat v zakristijo cerkve „Ara coeli“, kjer so ga navzoči frančiškani ravno izpraševali po novicah. „Kardinal Peči je izvoljen. Pa ta je tako slabega zdravja, da bo treba v enem ali dveh letih voliti novega papeža“ je povedal gospod. V nekem kotu je molil neki frater, ki je čul te besede, pa vstal ter stopil k gospodom, ki so se pogovarjali. „Kaj pravite, monsieur?“ je vprašal. „Da bo kardinal Peči, ki je bil danes izvoljen za papeža, živel komaj dve leti“, je bil odgovor. Brat je odgovoril: „Jaz pa pravim, da bode papež živel vsaj še dvajset let“. „Dvajset let“ je dodal papež Leon XIII. mi je torej obljubil ta redovni brat, in z božjo pomočjo sem vže dospel do devetnajstega“. Ta dogodek je pripovedoval nekdo, komur se sme popolnoma verjeti.

V Novo Mesto meseca aprila vračujoča se pisma:

Badovra Jankus, Kaufbeuren — Smiljanič Ilija, Kaufbeuren — Auniček Franc, Morovič — Mekslešek Jože, San Diego — Pečavar Martin, Elers Ave — Stariha Jože, Loeli — Ivanc Jože, Ljubljana — Gazvoda Jože, Lulinec — Anžlovar Miha, Leoben —

Muhič Florijan, Seegraben — Passart Johana, Laibach — Bezdek Jože, Wien — Švigelj Anton, Wien — Mali Michael, Pola — Zurc Marija, Ljubljana — Noak Franc, Mozirje — Klopčar Anton, Karlefil — Šiller Neža, Metlika — Leonard John, Rico Colo — Klopčar Anton, Carbon Hill — Stritar Johann, Čermošnice — Madame Lasala Buenos Aires (priporočeno) — Raubar Josef, Reubar Allegheng (priporočeno).

Loterijske številke.

Gradec	2. maja	58	12	34	53	82
Trst	9. „	72	86	63	23	10

(121)

Tužnega srca naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče, stari oče in tast, gospod

IVAN SVOBODA,

nadgozdar v pok., načelnik krajnega šolskega sveta, član cestnega odbora, župan na Čatežu, veliki posestnik,

po kratki mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, 30. aprila zvečer ob 9³/₄ uri, v 67. letu svoje dobe, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega pokojnika se je v nedeljo 3. maja ob 4. uri popoldne v družinsko rakev k večnemu počitku položilo.

ČATEŽ, 1. maja 1896.

Ana Svoboda, soproga, Ivana Mihelič roj Svoboda, Albina Svoboda, hčere. — Franjo Mihelič, c. kr. okr. sodnik, zet. — Fery, Irma, Vikica, Dragan, Regina Mihelič, vnuki.

Zmanjševalna dražba

za dozidanje zvonika in poprave cerkve bode se vršila pri slav. c. kr. okrajnem glavarstvu v Krškem dne 22. maja t. l. ob 10. uri.

Troški proračunani so:

Zidarska i kamnoseška dela	4696·01	gld.
Mizarska, ključavničarska, pleskarska i kleparska dela	1490·92	„
tesarska dela	890·33	„

Proračuni i. dr. razgrnjeni so v prostorih slav. c. kr. okrajnega glavarstva v Krškem.

Ponudnikom položiti je vadija 5% proračunjene svote.

Stavbeni odbor župne cerkve pri sv. Duhu, dne 10. maja 1896.

(125—1)

Ljud. Jenko,
prvomestnik.

Razglas

v splošno znanje, da je s privolitvijo c. kr. deželne vlade prestavljen letošnji

Miklaužofski somenj v Metliki
na 15. decembra 1896.

Županstvo mestne občine Metlika,
dne 28. aprila 1896.

(119—1)

F. Salloker l. r., župan.

Zahvala.

(126)

Viškočastiti g. Franc Schweiger, župnik in deželni poslanec na Radovici je blagovolil podariti 5 gld. v nakup šolskega blaga za ubožne šolarje.

Za ta velikodušni dar se podpisanca v imenu šolske mladine najtopleje zahvalita.

Petrova vas, 16. aprila 1896.

Janko Grzin, *predsednik kraj. šolskega sveta.*
Fr. Kopitar, *šolski vodja.*

Dobro ohranjen klavir

je na prodaj po ceni radi pomanjkanja prostora, —
Ustmeno se upraša pri opravn. „Dol. Nov.“ (108-2)

 Proda se

prav lepo posestvo

v Št. Rupertu, z hišnem in vsem kmetijskem poslopjem, prav na prijetnem kraju zraven šolskega poslopja. Proda so tudi samo poslopje, ali pa tudi z vsem zemljiščem skupaj. — Več se izve pri županstvu v Št. Rupertu. (122-1)

Radi smrti gospodarjeve je:

Vinograd

(112-2)

na prodaj na Trški gori, v najboljši legi.
Natančneje se poizve pri uredništvu tega lista.

Več let staro, prav dobro vino

po primerno nizki ceni ima na prodaj
Franc Gustin, trgovec v Metliki. (123-1)

Stanovanje

ob „Stari cesti“ v Novem mestu št. 243 obstoječe iz 4 sob, kuhinje, jedilne shrambe, drvarnice in kleti z delom vrta se odda 1. junija. (118-2)

 Važna ponudba.

Janez Težak gostilničar in mesar iz Gorenjega Suhora p. Metlika daje v najem na tri leta svojo gostilno in mesarijo, katera se nahaja v Gornjem Suhoru na državni cesti prav blizo farne cerkve, obstoječo s štirih sob, kuhinje s štedilnim ognjiščem, dvema kleti, dvema vodnjakoma, hlevom in nekaj vrta in njiv vse v najboljšem stanu s prav ugodnimi pogoji. — Poslopje, v katerem se nahaja lepo vrejena mesnica in velika ledenica stoji zraven gostilne. Mesarija je bila dosedaj v celi fari edina le ta, in ni se bati konkurence. Ako ne bi najemnik vtegnil imeti zadosti kapitala za gostilno, se mu da gostilna tudi na desetek. Pogoje pove gornji. (102-2)

V vsakem delu dobro izurjenega

kovaškega pomočnika in učenca,

kateri ima veselje do kovaškega posla, vsprejme
Peter Gorjupič,

(97-3)

kovač v Kandiji pri Novem mestu.

Županstvo Šmihel-Stopiče

kupi

(111-2)

dobro ohranjeno ognjavarno blagajno

(Wertheimsche Casse) pod ugodnimi pogoji.

V Škocjanu na Dolenjskem na prodaj je

 mlin

s tremi kamni in stopami. V mlinu ste dve sobi, kuhinja, dve kleti — tik zraven svinjak in drvarnica. Zraven spada tudi njiva in gozd. — Vse še v dobrem stanu. — Več se zve pri lastniku

Ivanu Gornik-u

v Škocjanu.

(124-1)

 Žagar,

neoženjen ter da zna dobro žagati, se takoj sprejme pri

Jan. Lenardu,

v Rajhenburgu na Štajerskem.

(104-2)

 Na prodaj je iz proste roke

mlin, hlev, svinjak in pod,

vse še v dobrem stanu, nahajajoče se v Bršlinu, blizo železnice.

Natančneje se izve pri tamošnjem županu, g. Fr. Jelencu ali pa pri lastnici Urši Stupar v Bršlinu pri Novem mestu. (118-1)

 Učenec

z primerno šolsko oliko se sprejme v trgovino z mešanim blagom pri J. Šket-u v Žužemberku. (109-2)

Raznovrstna domača vina

kakor tudi najboljše vrste (93-8)

krompir (oneidovec)

ima na prodaj

grajščina v Bajnofu pri Novem mestu.

Najboljši gumi

za cepljenje trt na zelenem, kakor tudi

najboljšo modro galico

za škropljenje trt, (od c. kr. kmetijske družbe)

 ima na prodaj

Franjo Perko v Novem mestu.

(120-1)

Posestvo

v cenitvi 8000 gld., na prodaj je v Toplicah pri Novem mestu.

Natančneje pri tamošnjemu županu.

Dragotin Novak v Trebnjem

priporoča

izvrstno iz pravega apnenika kuhano apno

ter prodaja na debelo in drobno.

➔ Razpošilja ga tudi na debelo po železnici. ➔

Vožni red državne železnice

od 1. maja 1896.

Ljubljana - Novomesto - Straža.

615	1255	630	iz Ljubljane (juž. žel.) v	819	232	835
627	109	644	Ljubljane (dol. žel.) ↑	808	221	824
638	121	656	↕	752	206	809
646	129	704	Škofljica	745	159	802
700	145	719	Šmarje-Sap	731	144	748
725	208	745	Grosuplje	654	119	717
739	222	759	Zalna	640	105	708
761	234	811	Višnja Gora	629	1254	652
805	248	825	Zatičina	614	1239	637
814	257	834	Št. Vid pri Zatičini .	608	1228	626
820	303	840	Radohova Vas	557	1222	620
835	318	855	Št. Lorenc n. K. p. z. p.	542	1207	605
844	327	904	Velika Loka	535	1200	558
859	342	919	Trebnje	522	1147	545
921	404	941	Mirna Peč	457	1122	520
956	455	1003	↕	443	1044	432
1015	514		Novo Mesto		1025	413
			v Straža . . . . . iz			

Razven zgoraj označenih vlakov iz Novega mesta na Stražo in iz Straže v Novo mesto vozi še jeden iz Novega mesta na Stražo ob 3⁴⁰ ter nazaj ob 5⁵⁰ popoldne.

Grosuplje - Kočevje.

715	200	735	iz Grosuplje v	714	125	732
781	216	751	↕	659	110	717
740	225	800	Predole . . . . . ↑	650	101	708
755	240	815	Čušperk	635	1246	653
807	252	827	Dobre Polje	623	1234	641
828	313	848	Velike Lašiče	604	1215	622
845	330	905	Ortenek	541	1152	559
912	357	932	Ribnica	515	1125	533
920	405	940	↕	506	1116	524
			Srednja Vas			
			v Kočevje . . . . . iz			

Nočni čas od 6. ure zvečer do 5. ure 59 minut označen je s tem, da ima ob strani številki črto.

Mesarski učenec

iz dobre hiše, sprejme se v poduk. — Kje, pove upravnništvo „Dol. Novic“. (117—1)

v Semiču Anton Hönigsmann, števil. 37

daje v najem (107—2)

prodajalnične prostore

s stanovanjem vred

na tri ali štiri leta. Več pove lastnik ravno tam.

Kathreiner
KNEIPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvorne zavoje z imenom:
Kathreiner

➔ „Hiša“ ➔

na prodaj v Kandiji št. 58. tik Novega mesta, obstoječa iz dveh sob, kuhinje čumnate ali shrambe za jedila in zdolaj je obokana klet in hlev, poleg hiše je lep vrt, v obsegu meri 330 kvadrat sežnjev. Hiša je pri glavni cesti proti Zagrebu, katera je pripravna za gostilno in marsikateri drugi obrt. Hiša je zidana, popolnoma nova, ter z opeko krita. Proda se takoj po najnižji ceni. — Več se izve pri lastniku v Kandiji tik Novega mesta. (101—3)

Jajca za valenje

od pravih Brahma kokoši po 15 kr. Od črnih holandskih kokoši z veliko, belo čopo po 25 kr. Od Houdanskih po 25 kr. Od pravih štajarskih kokoši po 10 kr. Od srebrnopadovanskih po 30 kr. Od Langshans-ovih po 30 kr. Od purjih po 30 kr. Od srebrno-Wyandottes-kih po 30 kr. Od italijanskih po 30 kr. Od malih po 30 kr. Od kitajskih po 25 kr. Od sedmograjskih, golovratnih po 20 kr. Od Dorkings-ovih po 25 kr. Od Yokohamskih po 50 kr. Od Emdenskih velikanskih gosij po 1 gld. Od Pekinških rac po 20 kr. Od velikih štajarskih rac po 20 kr.

Jajca, ki jih razpošiljam, so vsa čistega plemena, bila so uže večkrat premovana, in popolnoma jamčim za pravo in čisto pleme.

Max Pauly,

(86—3)

Köflach (Stajarsko).